

УДК 373.5: 821.161.2

Ольга Лілік

ORCID iD 0000-0002-5187-1944

кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант кафедри української мови і літератури,
Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т.Г.Шевченка,
вул. Гетьмана Полуботка, 53, 14000 м. Чернігів, Україна
lilik8383@ukr.net

МИСТЕЦЬКА КОМПАРАТИВІСТИКА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Автор статті досліджує особливості використання мистецької компаративістики в професійній підготовці майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу. Вона аналізує теоретичні засади компаративного аналізу творів художньої літератури й інших видів мистецтва; вивчає можливості, закладені в навчальних планах і програмах вишів; пропонує модель використання мистецької компаративістики в процесі професійної підготовки майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу; формулює рекомендації щодо практичної підготовки студентів-філологів до використання творів суміжних мистецтв на уроках літератури.

Ключові слова: літературний процес; мистецька компаративістика; професійна підготовка; учитель української літератури; художній твір.

Вступ. У Державному стандарті базової і повної середньої освіти зазначено, що складовими літературного компонента є емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна й компаративна лінії. Емоційно-ціннісна лінія забезпечує розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів художньої літератури, формування світогляду учнів. Літературознавча лінія передбачає вивчення літературних творів у єдності змісту і форми, оволодіння учнями основними літературознавчими поняттями, застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації художніх творів, розгляд літературних творів, явищ і фактів у контексті літературного процесу, виявлення специфіки літературних напрямів, течій, шкіл у розвитку української літератури. Культурологічна лінія передбачає усвідомлення творів художньої літератури як важливої складової мистецтва, ознайомлення учнів з основними цінностями світової художньої культури, розкриття особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті, висвітлення зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей. Компаративна лінія забезпечує порівняння літературних творів, їхніх компонентів (тем, мотивів, образів, поетичних засобів), явищ і фактів, що належать до різних літератур, установлення зв'язків між українською, світовою літературами й літературами національних меншин, розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів (Державний стандарт, 2013).

Отже, у шкільному курсі української літератури необхідно реалізувати всі вищезазначені лінії літературної освіти. Це відбувається в процесі загального реформування середньої і вищої освіти в Україні, а також у контексті оновлення змісту української літератури як шкільного предмета. Узагальнюючи результати наукових досліджень, визначаємо такі основні тенденції реформування вітчизняної середньої освіти на сучасному етапі: зміна освітньої парадигми, яка виявляється у визнанні необхідності формування гуманістичного типу особистості; інтеграція педагогічної освіти в систему міжнародного освітянського й наукового співробітництва; гуманізація та демократизація педагогічної освіти; відродження традицій вітчизняної освіти, духовної культури та національної системи виховання; інформатизація освіти, яка враховує специфіку навчання, ресурсні можливості освітніх предметів.

Отже, постає необхідність підготовки майбутніх учителів української літератури, які б могли ефективно реалізувати вимоги основних державних документів, що визначають зміст шкільної літературної освіти, одним із основних аспектів якої є ознайомлення з фактами і явищами літературного процесу. Успішному розв'язанню поставленого завдання сприятиме застосування методів, прийомів і засобів мистецької компаративістики а процесі професійної підготовки майбутніх учителів української літератури.

Аналіз публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Зазначена проблема до сьогодні

не стала предметом спеціального дослідження в педагогічній науці. В основному науковці-методисти зверталися до питання порівняльного аналізу в шкільному курсі української літератури: компаративне вивчення української і зарубіжної літератур досліджував А. Градовський; теорію і практику використання творів суміжних мистецтв у шкільному курсі української літератури вивчала С. Жила; методичні аспекти зв'язків літератури з історико-філософськими концепціями аналізував Ю. Бондаренко; теоретичні і практичні засади вивчення літературних напрямів у шкільному курсі української літератури досліджує Л. Нежива; рекомендації щодо етапів і прийомів роботи з фактами та явищами літературного процесу, послідовність вивчення літературного напрямку запропонувала Г. Токмань. Проте зазначені дослідники зверталися переважно до шкільної практики, водночас проведений контстатувальний експеримент підтвердив, що в системі професійної освіти вчителів української літератури проблемі підготовки майбутніх учителів літератури до роботи з фактами і явищами літературного процесу в шкільному курсі української літератури не приділялося достатньої уваги. Отже, актуальність дослідження стану і перспектив підготовки майбутніх учителів літератури до роботи з явищами літературного процесу загалом і використання в ній мистецької компаративістики зокрема не викликає сумнівів.

Мета статті – проаналізувати особливості використання мистецької компаративістики в професійній підготовці майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу.

Теоретичні аспекти компаративного аналізу художньої літератури й інших видів мистецтва. Італійський письменник, історик мистецтва й літератури Маріо Праз зазначав, що «кожна епоха має свій специфічний почерк або почерки, котрі, якщо їх інтерпретувати, виявлять характер, навіть фізичний вигляд подібно до того, як із фрагмента скам'янілості палеонтологи реконструюють цілу тварину» (Praz M., 1970). Таким почерком кожної епохи є мистецькі напрями чи художні системи, які є окремим етапом розвитку мистецького процесу загалом. Оскільки література є одним із видів мистецтва, «мистецтвом слова», то робота з явищами літературного процесу не може здійснюватися ізольовано від інших видів мистецтва.

Англійський дослідник Г. Ремак у праці «Літературна компаративістика: її визначення та функції» запропонував таке формулювання поняття: «літературна компаративістика – дослідження літератури поза межами однієї країни, а також вивчення взаємовідносин між літературою, з одного боку, й іншими сферами знань і вірувань, такими як мистецтво (наприклад, малярство, скульптура, архітектура, музика), філософія, історія, соціальні науки (наприклад, політика,

економіка, соціологія), наука, релігія тощо, – з другого. Стисліше кажучи, йдеться про порівняння однієї літератури з іншою чи іншими, а також про порівняння літератури з іншими сферами людської експресії, яке шляхом пошуку зв'язків, аналогій, спорідненості й впливів зіставляє літературу з іншими сферами вислову чи знання або ж літературні факти й тексти між собою, незалежно від того, дистанційовані вони чи ні в часі й просторі, лише б, належачи до багатьох мов і культур, були складниками однієї традиції, зрештою, зіставляє, щоб краще їх описувати, розуміти й оцінювати (Ремак Г., 2009).

Підсумовуючи вищезазначене, можемо дійти висновку, що мистецька компаративістика ґрунтується на ідеї, що в основі всіх видів мистецтва лежить подібна діяльність, незважаючи на різні засоби й техніку, яку використовують митці, і що існують паралелі між цими мистецтвами, які породжуються загальним духом різних епох, а також безпосереднім впливом одного мистецтва на інше. У контексті нашого дослідження центром, довкола якого зосереджуються різні види мистецтва, є література. Світлана Жила зазначала, що літературу ми розглядаємо сьогодні як філософську антропологію, а її тексти як тексти-монади, що подають певну модель світу, відтворюють і втягують у себе багато текстів, які уже існували, всю культуру в її буттєвому смислі. ... Адже відомо, що багато письменників для створення авторської концепції моделі світу залучають в якості знаків тексту і його контекстів різні сюжети, мотиви, образи інших видів мистецтв, які допомагають читачеві розшифрувати літературний твір (Жила С., 2004).

Німецький учений Ульріх Вайсшайн визначав такі основні зв'язки між літературою й іншими видами мистецтва: твори мистецтва, які зображають та інтерпретують відповідну історію, а не є простою ілюстрацією до тексту; літературні твори з описом окремих витворів мистецтва; літературні твори, які створюють або літературно перетворюють зразки мистецтва; літературні твори, що імітують образотворчі стилі; літературні твори, що використовують технічні прийоми образотворчих мистецтв (монтаж, колаж, гротеск); літературні твори, що співвідносяться з образотворчим мистецтвом та художниками або передбачають спеціальні знання з історії мистецтв; синоптичні жанри (емблема); літературні твори з тієї ж тематики, що й твори мистецтва (Вайсшайн У, 2009).

Дослідник сформулював рекомендації, яких варто дотримуватися під час проведення компаративних досліджень між літературою й іншими мистецтвами: «Здійснюючи різні міждисциплінарні заходи, звичайним адептам порівняльного мистецтвознавства треба завжди намагатися рухатись виважено від малого до великого й від конкретного до загального. Теми слід обирати дуже

обдуманно, визначати їх настільки точно та вузько, наскільки це можливо з огляду на обраний предмет дослідження» (Вайшшайн У, 2009). На думку дослідника, критерій, обраний для дослідження, має виявлятися в усіх порівнюваних об'єктах. Водночас, це має бути риса, властива винятково мистецтвам, інакше ми будемо не стільки досліджувати специфічні зв'язки між мистецтвами, скільки просто спостерігати звичайні взаємостосунки мистецтв із іншими видами об'єктів. Щодо зіставлень художніх феноменів, розділених величезною хронологічною відстанню, то їх слід уникати взагалі, якщо, звісно, вони не проводяться справжніми майстрами-професіоналами (Вайшшайн У, 2009).

Теоретичні засади використання мистецької компаративістики в професійній підготовці майбутніх учителів української літератури. Міжмистецька компаративістика відіграє особливу роль в системі середньої і вищої літературної освіти. На заняттях з української літератури учитель чи викладач має, зважаючи на обставини, кут зору літературознавця чергувати з точкою зору мистецтвознавця і це все поєднувати з майстерністю педагога.

На нашу думку, модель використання мистецької компаративістики в процесі професійної підготовки майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу містить такі компоненти:

- теоретико-концептуальний – методологічні положення філософії, літературознавства, мистецтвознавства, компаративістики, педагогіки, методик навчання щодо застосування мистецької компаративістики в професійній підготовці майбутніх учителів української літератури;

- структурно-змістовий – моделювання процесу застосування міжмистецької компаративістики в професійній підготовці майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу; визначення критеріїв відбору мистецьких текстів, змісту матеріалу;

- організаційно-дидактичний – обґрунтування методики порівняльної інтерпретації літературних явищ, визначення форм, методів, прийомів, засобів використання міжмистецької компаративістики в професійній підготовці майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу;

- технологічно-методичний – практична методична підготовка до роботи з творами мистецтва на уроках української літератури в процесі вивчення явищ літературного процесу; формування вмінь підбирати змістове й методичне наповнення уроків компаративного вивчення української літератури й мистецтва.

Проведений аналіз навчальних програм підготовки майбутніх учителів української літератури дав підстави для висновку, що студенти-філологи в педагогічних вищах здобувають необхідну

теоретичну і практичну підготовку, яка дає змогу їм вільно залучати методи і засоби інших видів мистецтв під час роботи з явищами літературного процесу в шкільному курсі української літератури.

Згідно з навчальними планами підготовки бакалаврів педагогічної освіти, учителів української мови і літератури, заплановано опанування ними таких дисциплін, як-от: «Мистецтвознавство», «Естетика», «Історія української культури», «Історія світової культури», «Культурологія». Студенти магістратури мають змогу засвоїти матеріал різних авторських спецкурсів, як-от: «Спецкурс філософсько-культурологічного спрямування (Інтерпретація та її методології)», «Методика викладання художньої культури», «Практикум з художньої культури», «Теорія художньої культури». Зазначимо, що наведений перелік дисциплін не є універсальним та вичерпним, розбіжності існують у переліку предметів і обсягу годин в різних вищах країни, проте ця різниця не є критичною і суттєво не впливає на якість професійної освіти фахівців. Водночас, варто зазначити, що широка культурологічна підготовка майбутніх учителів української літератури набуває особливого значення в руслі інтердисциплінарних досліджень, які є одним із актуальних напрямів розвитку сучасної науки. Дж. Якоб (James Jacob) наголошує на необхідності застосування інтердисциплінарного підходу в системі вищої освіти, порівнюючи розрізненість та ізолюваність окремих дисциплін з тим, що людина сприймає ліс не цілісно, а як сукупність окремих дерев. Дослідник стверджує, що це звужує поле діяльності й обмежує можливості для розв'язання педагогічної проблеми (James Jacob, 2015).

Цілком погоджуючись із думкою вченого, зазначимо, що особливого значення набуває інтеграція різних дисциплін (філософії, педагогіки, теорії й історії української та зарубіжної літератур, методик навчання української і зарубіжної літератур та художньої культури), а також використання міжмистецької компаративістики в процесі роботи з явищами літературного процесу (літературними течіями, стилями, напрямками, школами). У попередніх публікаціях ми вже зверталися до теоретичних і методичних засад професійної підготовки майбутніх учителів літератури до роботи з фактами і явищами літературного процесу в шкільному курсі української літератури, обґрунтовували логіку й послідовність роботи з літературним напрямом (Лілік О., 2016). У контексті дослідження ми рекомендували залучати твори суміжних мистецтв на різних етапах засвоєння літературного напрямку: з метою подання інформації про зародження відповідного явища літературного процесу; під час пояснення його визначальних характеристик; для здійснення аналізу художнього твору; у процесі виконання творчих самостійних завдань.

Проведене дослідження дало підстави для висновків щодо необхідності більш детального вивчення проблеми застосування мистецької компаративістики в професійній підготовці учителів-словесників до роботи з явищами літературного процесу.

Практичні аспекти використання мистецької компаративістики в професійній підготовці майбутніх учителів-словесників. З метою ознайомлення майбутніх учителів української літератури з теоретико-методичними засадами використання творів суміжних мистецтв у процесі вивчення явищ літературного процесу в шкільному курсі літератури рекомендуємо увести зазначену тему до навчальних програм з методики навчання української літератури чи відповідного спецкурсу.

Зокрема в контексті авторської експериментальної роботи був розроблений спецкурс з методики навчання української літератури, який відповідно до навчального плану підготовки майбутніх учителів української літератури запланований на 9 семестр 5 навчального року. У процесі лекційного заняття були з'ясовані теоретичні засади міжмистецької компаративістики, зокрема запропонована дидактична модель організації уроків з використанням елементів мистецької компаративістики, яка передбачала такі етапи: перший – підбір мистецьких текстів для вивчення літературних напрямів. Світлана Жила зазначає, що твори суміжних мистецтв на уроки літератури треба добирати так, щоб учні відчули культурно-мистецькі генетичні зв'язки, «побачили» їх у літературному тексті (Жила С., 2004). Критеріями для добору текстів є висока художня якість творів; доступність творів старшокласникам; жанрова різноманітність текстів. А. Градовський стверджував, що провідною, наскрізною й визначальною в компаративістиці є вимога добору таких мистецьких явищ, які надаються до історико-типологічного зіставлення, тобто репрезентують типологічно співвідносні явища різних літератур. «Із фонду найвеличніших цінностей мистецтва слова необхідно відібрати найхарактерніші явища тих чи інших історико-літературних періодів, напрямів, течій і стилів» (Градовський А., 2003). Основою для відбору мають бути типологічні сходження, які відбивають паралелізм літературних процесів у народів, які перебувають на однакових щаблях суспільного розвитку, а літературні впливи, у свою чергу, обумовлюються й стимулюються типологічними сходженнями. Тому від типологічних сходжень у термінологічному їх розумінні варто відрізнити сходження, які умовно можна називати подібностями чи аналогіями. Такі, наприклад, аналогії, викликані універсальними архетипами образного мислення (подібність метафоричного фонду, топосів, так звані «вічні теми», жанрові утворення тощо).

На другому етапі здійснюється планування уроку: формулювання теми, мети, відбір мистецьких творів для аналізу під час вивчення

літературних напрямів; вибір методів і прийомів навчання. На зазначеному етапі важливими є вміння учителя оперувати вказаними дефініціями в процесі художньо-ідейного аналізу, а також володіння необхідним методичним інструментарієм для формування в учнів відповідних знань і вмінь. Світлана Жила стверджує, що словесник має виявити можливості комплексного використання суміжних мистецтв у процесі вивчення літератури. Для цього треба проаналізувати літературні твори, які вивчаються за програмою, і визначити різні види внутрішньотекстових інтегративних зв'язків словесності з живописом, графікою, скульптурою, архітектурою, музикою, театром, що дозволить активізувати зображально-виразовий потенціал тексту на уроці і сильніше впливати на учня, розширювати його уявлення про художній твір як культурний універсум. ... Бажано також віднайти всі «переклади» літературних творів, які вивчаються текстуально, на мови інших мистецтв (Жила С., 2004). Дослідники зазначають, що в процесі аналізу літературного тексту можна використовувати кілька суміжних мистецтв, але варто пам'ятати про ретельний відбір і дозування матеріалу, щоб вивчення твору не перетворилося на випадкове еклектичне поєднання різножанрового і різностильового матеріалу. Учитель має пам'ятати про художню близькість і тематичну спорідненість творів літератури і суміжних мистецтв. «Словесник має нагадувати досвідченого архітектора, який безпомилково визначає кожному мистецтву єдино належне для нього місце і роль» (Жила С., 2004).

На третій етап припадає безпосередньо урок з вивчення літературного напрямку: учитель здійснює спрямовальну, корегувальну, контролювальну, оцінювальну діяльність; учні – навчально-дослідну, проблемно-пошукову, аналітичну, творчу, комунікативну. А. Градовський вважає найефективнішими такі методи шкільного аналізу: контекстуальний історико-мистецтвознавчий аналіз, структурно-семантичний аналіз, мистецтвознавчий коментар, текстологічний аналіз, лінгвістичний аналіз художнього твору (Градовський А., 2003). У процесі аналізу літературного тексту учитель має брати до уваги такі аспекти: досвід творчої діяльності учнів у різних галузях мистецтва; чергування фаз сприймання матеріалу, гнучкість учнівського сприйняття; різноманіття прочитань і тлумачень художнього тексту, що зумовлене наявністю об'єктивного змісту і потенціалу для суб'єктивного сприймання. На четвертому етапі здійснюється осмислення результатів, внесення корективів, планування подальшої роботи.

У процесі практичного заняття і виконання самостійної роботи студенти здійснювали підбір матеріалів для мистецьких паралелей, склали плани-конспекти уроків, моделювали фрагменти уроків з вивчення літературних напрямів з використанням міжмистецької компаративістики,

обговорювали змодельовані уроки і фрагменти. Ми використовували індивідуальну, парну й групову форми роботи: студенти обирали з-поміж тем шкільної програми монографічну тему, пов'язану із засвоєнням певного літературного напрямку й розробляли план-конспект уроку з обов'язковим використанням творів суміжних мистецтв. Під час практичного заняття відбувалося моделювання фрагментів уроків, під час якого студенти виконували відповідно роль учителя й учнів, а потім відбувалося обговорення й унесення корективів до планів-конспектів.

Студенти-філологи спланували й змодельовали під час практичного заняття різні форми й методи організації навчального процесу, як-от: літературно-історичне, історико-мистецтвознавче чи літературно-мистецтвознавче дослідження; літературний чи мистецький портрет доби; мистецький діалог; літературний етюд; текстологічне дослідження художнього явища; літературно-мистецька вітальня; літературно-музична композиція; мистецтвознавчий практикум з елементами бесіди.

Для самостійної роботи студентів ми пропонували такі завдання: «Підберіть твори суміжних мистецтв для вивчення життя і творчості письменника» (завдання були індивідуальними, студент мав змогу обрати персоналію зі списку, запропонованого викладачем), «Проаналізуйте запропоновані плани-конспекти уроків, зробіть висновки стосовно доцільності і правильності використання творів суміжних мистецтв», «Запропонуйте систему завдань для використання відповідного мистецького твору на уроці української літератури».

Висновки. Використання різних видів мистецтва (музики, кіно, театру, живопису, графіки, скульптури) у процесі розгляду відповідного явища літературного процесу на уроках української літератури призведе до високих результатів, за умови, якщо вчитель-словесник має відповідний рівень теоретичної і практичної літературознавчої, мистецтвознавчої і педагогічної підготовки, уміє вдало поєднувати різні види мистецтв, що виступатимуть як органічне художнє ціле і стануть запорукою ефективної роботи. Запропонована авторська модель професійної підготовки майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу спирається на літературознавчі, мистецтвознавчі й методичні дослідження, пройшла експериментальну перевірку, у результаті якої було підтверджено її ефективність. Особливості використання мистецької компаративістики в професійній освіті майбутніх учителів української літератури полягають у системності опанування ними комплексу літературознавчих, мистецтвознавчих і педагогічних дисциплін, між якими необхідно встановити взаємозв'язки; формуванні прагнення студентів-філологів до професійного зростання, самостійного ознайомлення з вітчизняною і зарубіжною мистецькою спадщиною, бажання використовувати її у процесі аналізу художніх творів на уроках літератури.

Водночас актуалізується потреба в більш детальному подальшому дослідженні особливостей використання окремих видів мистецтва в професійній підготовці майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу.

Література

1. Вайсшайн У. Порівняння літератури з іншими видами мистецтва : сучасні тенденції та напрями дослідження в літературознавчій теорії і методології / Ульріх Вайсшайн // Сучасна літературна компаративістика : стратегії і методи. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – С. 372 – 393.
2. Градовський А.В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика [Текст] : монографія / А. В. Градовський. – Черкаси: Брама, 2003. – 292 с.
3. Жила С.О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи : дис... д-ра пед. наук : 13.00.02 / С. О. Жила Світлана Олексіївна. – К., 2004. – 465 арк.
4. Лілік О. Підготовка майбутніх учителів української літератури до роботи з явищами літературного процесу : теоретичні та практичні аспекти / О.Лілік // ScienceRise. Pedagogical Education. – 2016. – №11 (7). – С. 4–9. DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/2519-4984.2016.82641>.
5. Постанова «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» [Текст]. – Кабінет Міністрів України, 2013. – № 1392. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
6. Ремак Генрі Г. Літературна компаративістика: її визначення та функції / Г.Г. Ремак // Сучасна літературна компаративістика : стратегії і методи. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – С. 44–59.
7. Praz M. Mnemosyne : The Parallel between Literature and the Visual Arts. – Princeton : Princeton UP, 1970. – P. 25.
8. Jacob W. J. Interdisciplinary trends in higher education. Palgrave Communications 1, Article number : 15001 (2015). DOI :10.1057/palcomms.2015.1. URL: <http://www.palgrave-journals.com/articles/palcomms20151>.

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ КОМПАРАТИВИСТИКА В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ УКРАИНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Лилик Ольга, кандидат педагогических наук, доцент, докторант кафедры украинского языка и литературы, Черниговский национальный педагогический университет имени Т.Г.Шевченка, ул. Гетьмана Полуботка, 53, 14000 г. Чернигов, Украина, lilik8383@ukr.net

Автор статьи исследует особенности использования художественной компаративистики в профессиональной подготовке будущих учителей украинской литературы к работе с явлениями литературного процесса. Она анализирует теоретические основы сравнительного анализа произведений художественной литературы и других видов искусства; изучает возможности, заложенные в учебных планах и программах вузов; предлагает модель использования художественной компаративистики в процессе профессиональной подготовки будущих учителей украинской литературы к работе с явлениями литературного процесса; предлагает рекомендации по практической подготовке студентов-филологов к использованию произведений других искусств на уроках литературы.

Ключевые слова: литературный процесс; профессиональная подготовка; учитель украинской литературы; художественная компаративистика; художественное произведение.

ARTISTIC COMPARISON INTO THE PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS OF UKRAINIAN LITERATURE

Lilik Olha, candidate of pedagogic sciences, associate professor department of Ukrainian language and literature, Chernihiv National Teacher's Training University named after T.G.Shevchenko, 53 Hetmana Polubotka st., 14000 Chernihiv, Ukraine, lilik8383@ukr.net

The author explores the features of the use of artistic comparison into the professional training of future teachers of Ukrainian literature to the work with phenomena of literary process in the school course of Ukrainian literature. On the base of researches Lilik O. makes a conclusion that it is necessary to train the future teachers-philologists to the work with the phenomena of literary process for the effective analysis of literary works.

The author of this article analyzes the theoretical basis of comparative analysis of literary works and other art texts. Then she explores the schools' curricula and programs of universities, analyzes the using of comparison analysis capabilities into the professional training.

On the base of these researches Lilik O. offers a model of using the artistic comparison in the professional training of future teachers of Ukrainian literature to the work with phenomena of literary process.

Methodological model of training of future teachers of the literature to the work with the phenomena of literary process on the base of the artistic comparison was created and probated in the context of the special course of methodology of teaching Ukrainian literature. The students-philologists of fifth course took part in the experiment.

The author defines the methods and techniques used by the teachers at the work with phenomena of literary process at the lessons of the literature, studies the role of another arts in mastering these notions and considers the ways of the raise of professional development of future teachers in this field.

Lilik O. formulates special recommendations for the practical training of students-philologists to the work with phenomena of literary process based on artistic comparison.

Keywords: art work; artistic comparison; literary process; professional training; teacher of Ukrainian literature.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2017

Прийнято до друку 23.03.2017